

RÄTTEN ATT KLAGA TILL FN

Till barnkonventionen finns tre tilläggsprotokoll. Det första gäller barn i väpnade konflikter. Det andra behandlar handel med barn, barnprostitution och barnpornografi. Det tredje är ett protokoll som ger barn rätt att klaga till FN:s barnrättskommitté om deras rättigheter under konventionen blivit kränkta. Protokollet skrevs 2011 och trädde i kraft 2014, och hittills har 50 stater ratificerat protokollet. Protokollet är precis som barnkonventionen juridiskt bindande för de stater som ratificerat det.

Ett barn kan bara klaga till barnrättskommittén om det befinner sig i ett land som ratificerat tilläggsprotokollet. Det innebär att endast barn i 50 länder har möjligheten att klaga till barnrättskommittén år 2023. Det måste också vara staten barnet befinner sig i när det klagar som har begått kränkningen. Ett barn som fått sina rättigheter kränkta i till exempel Syrien skulle därmed bara kunna föra fram sina klagomål i Syrien, inte i något annat land.

Att ratificera det tredje tilläggsprotokollet sänder en signal om att landet erkänner barn som rättighetsbärare. Det leder även till att stater stärker sina egna nationella klagomekanismer och ser över hur deras juridiska system kan stärkas för att skydda barns rättigheter.

Även om rätten att klaga finns i ett land, kan den vara svår att använda för barn på flykt. I ett krigsdrabbat land fungerar institutioner ofta dåligt. Om barnet är på flykt i ett annat land än sitt eget kan ett

främmande språk eller brist på vuxenstöd hindra barnet från att använda sin rättighet.

Det är problematiskt att de barn som kanske behöver klagomekanismen mest (eftersom barn på flykt ofta saknar tillgång till många av sina rättigheter) har svårast att få tillgång till den. Ett komplement till den här processen skulle kunna vara att FN inrättar en specialrapportör för barn på flykt. FN har redan flera specialrapportörer för att granska särskilda länder eller frågor. Till exempel har FN:s specialrapportör mot tortyr mandat att undersöka tortyrfall i världen och agera om sådana upptäcks. En specialrapportör för barn på flykt skulle kunna ge världssamfundet viktig information om hur situationen ser ut för barn på flykt.

FRÅGOR ATT FUNDERA PÅ TILL

RESOLUTIONSFÖRHANDLINGARNA:

- Vad kan göras för att förbättra möjligheterna för barn på flykt att kunna klaga om deras rättigheter under barnkonventionen blir kränkta?
- Bör FN inrätta en specialrapportör som undersöker hur barn på flykts rättigheter upprätthålls i världen?

